

АСПЕКТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ СХІДНИХ ЛІТЕРАТУР

УДК 821.111(73) 311.4.09

Т.В. НАДУТА,

*викладач кафедри порівняльної філології східних та англомовних країн
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара*

ТРАНСКУЛЬТУРНА МОДЕЛЬ СУЧАСНОЇ СІНО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті тематизується і розроблюється актуальна для компаративістів проблема подолання розмежування Сходу та Заходу у сіно-американській літературі. Розглядається новий, транскультурний, вектор дослідження і теоретизування сіно-американської літератури у сучасному літературознавстві.

Ключові слова: транскультура, транскультурація, транзитивність, транскультурна ідентичність, китайськість.

Останніми роками у сучасному порівняльно-історичному літературознавстві нарівні з проблемами політкоректного мультикультуралізму починається процес активного осмислення «нової епістемі глобального світогляду» – так іменує М.В. Тлостанова ситуацію транскультурацій у світі [1, с. 28]. Л. Хатчен у праці «Rethinking Literary History: A Dialogue on Theory» (2002) обґрунтовує новий підхід до дослідження культури епохи глобалізації і визначає його як «компаративний транснаціональний фокус» [2, с. 26]. Едвард Саїд у монографії «Culture and Imperialism» пропонує «новий порівняльний контрапунктний підхід» [3, с. 51], вважаючи це головною інноваційною парадигмою гуманітаристики.

Культурна інтеграція як історичний процес призводить до універсалізації культури, формування дискурсу транснаціонального культурного простору, що розробляється у працях А. Аппадурай, Дж. Кліффорда, Р. Робертсона, Дж. Фрідмана та ін. Нового осмислення набуває теоретичний дискурс, пов'язаний із образом Сходу, висвітлений у рамках постколоніальної теорії у працях Е. Саїда, Х. Бхабхи та Г. Співак. Культурні, соціально-філософські, політологічні та геополітичні проблеми становлення глобального поля міжцивілізаційних взаємодій висвітлюються також у працях науковців М. Тлостанової, І. Василенка, Н. Висоцької, А. Колеснікова, Г. Широкова та ін. Очевидним стає той факт, що акценти на національній ідентичності, етнічності, расі, які переважали у дослідженнях творчості письменників «через дефіс», виявляються нежиттєздатними у сучасну епоху «планетаризації людства». З'являються теорії, що піддають сумніву попередні концепції двополюсності сучасного світу. Широке поле міжрасових та міжцивілізаційних взаємодій визначає сьогодні новий тип сучасної художньої свідомості як транскультурної.

Існує декілька підходів до трактування феномену транскультури/транскультурації. Для засновника цієї теорії Ф. Ортіза та М. Тлостанової – це феномен взаємодії різних культур при їх «не злитті». Для Р. Трікі процес транскультурації полягає у відкиданні лінгвістичних та культурних ідентичностей шляхом введення інших моделей, що не спонукають до синтезу культур, а сприяють появі нових структур, які надають змогу мислити, бачити по-іншому.

Найбільш систематизованої розробки концепція транскультурного простору набуває у працях М. Епштейна, що, навпаки, відзначає у транскulturі нову якість «злиття» культур. Транскultura розцінює існуючі культури як такі, що наділені стійкими рисами «фізичності» та «істотності», які зумовлюють їх подальшу трансцендентність, зокрема через взаємодії з іншими культурами. Марі Луїза Прат розглядає транскulturaцію як новий феномен «контактної зони» (contact zone), що оцінює постколоніальні взаємозв'язки не з точки зору відмежування, а взаємоприсутності (co-presence), взаємодії, перехресних концепцій і практик у рамках радикально асиметричного розподілу влади [4, с. 6–7].

На відміну від мультикультуралізму, що проголошує ціннісну рівність і самодостатність різних культур, концепція транскulturі передбачає їх відкритість та взаємне залучення, що реалізується шляхом «розсіювання» символічних значень однієї культури у полях інших культур. Транскultura – за визначенням М. Епштейна – є стан віртуальної належності індивіда багатьом культурам через його «позазнаходження» (за М. Бахтіним, «вне-находимость») у відношенні до якоїсь певної культури. Методологічною основою для дослідження транскультурної літератури є концепція продуктивної культурної гібридності Х. Бхабхи. Дослідник звертає увагу на національну ідентичність, що будується на кордонах, «з того боку», у просторі «за межами» гомогенної культури або «у проміжку» між різними культурами. Праці М. Бахтіна, О. Лосева, Ю. Лотмана, Д. Ліхачова, С. Аверінцева, А. Гуревича, Вяч. Іванова, Г. Гачева сприяли розширенню фронтів культурного поля за межами домінуючої культури та започаткуванню теоретичної бази для «культури культур» (за визначенням М. Епштейна), або універсальної семіосфери, що являє собою нескінченні варіанти всіх існуючих та поки неіснуючих культур. Транскultura, таким чином, розцінюється як «відкрита система символічних альтернатив до існуючих культур та установлених в них знакових систем» [5, с. 25]. Динамічна форма існування, що криється за префіксом «транс-», зумовлює одночасне тлумачення межі розподілу культур і їх перетин або стирання письменниками, митцями, філософами. Процес формування літературного твору з точки зору транскulturі, таким чином, передбачає творення нової семіологічної системи.

Дослідження проблеми транскультурного у вітчизняному порівняльному літературознавстві було пунктирно започатковане у працях Н.І. Конрада, Є.І. Мелетинського, В.М. Алексеева, та за вимогами часу воно набуває ознак самостійного наукового дискурсу, про що свідчить поява світових транскультурних студій у рамках порівняльного літературознавства (Eugenio Benitez, «Proceedings in Pacific Rim Conference in Transcultural Aesthetics», 1997; Stephen Stankman, «Other others: Levinas, Literature, Transcultural Studies», 2010; David Blake, «Transcultural Japan», 2008). Зважаючи на загальну тенденцію розвитку дискурсу, транскultura, поміж іншим, розуміється як інтермедіальна взаємодія різних видів культурних дискурсів.

Проблеми глобалізації привертають увагу не тільки філософів, політологів, соціологів та культурологів, але й літературознавців, що зацікавлені суперечливими тенденціями формування транскультурного простору. Особливої уваги заслуговує дослідження динаміки формування транскультурного феномену в сучасній літературі – тієї її складової, що раніше вивчалась крізь призму етнічного (творчість К. Ісігуро, Ф. Чіна, Т. Моррісон, Е. Тан, Л.М. Сілко, Дж. Кінкейд, Ха Цзіня та ін.), та аспектів транскультурного, які призводять до створення літературного твору, що за тематикою, проблематикою та семантико-поетологічними особливостями являє собою складний феномен. Актуальним вважається вивчення всіх форм дислокації у відношенні до літературної традиції, національно-етнічної ідентичності. З точки зору літературознавства дослідження має зосередитись на художньо-естетичних, а не соціально-політичних аспектах транскультурних процесів, означених протиріччям.

Із розвитком концепції транскulturі, що сприймає суб'єкт як потенційно вільний від власної культури, стає актуальним аналіз творчості таких письменників, як Ха Цзінь, Кадзуо Ісігуро, Харукі Муракамі, Емі Тан, Салман Рушді, з точки зору наявності «транскультурної чутливості» у їх творах. Подібне культурне «позазнаходження» приводить до формування транскультурних ідентичностей письменників і транскультурної естетики їх творів. Таке прочитання, передусім, припускає, що світ, створений автором, не є замкнутим, відокремленим простором, а знаходиться всередині всіх існуючих культур.

Відомий російський теоретик мультикультуралізму М. Тлостанова у статті «Transcultural and Transmodern Aesthetics/Aesthesis and Emancipation of Knowledge and of Being» вдається до тлумачення концепції «деколоніального естетизму як важливої частини вивільнення знання та буття від обмежень західної естетики. Ґрунтовною працею вченої у рамках компаративної транскультурної естетики вважаємо монографію «The Sublime of Globalization?». Авторка вдається до розгляду письменників сучасного глобального світу як «постнаціональних індивідів, яким доводиться існувати і пристосовуватися до логіки глобалізації. Саме ця глобальна спільнота ніби примхою долі створює неочікувані паралелі у їх працях та відповідає за народження специфічних пограничних естетик та чутливості» [6, с. 10–11].

Зведення досліджень творчості сіно-американських письменників сучасності виключно до проблематики національної ідентичності залишає без уваги аналіз художніх винаходів значних письменників. Процеси транскультурації в літературі, на відміну від кроскультурності, проявляються у створенні художнього світу (герой, сюжет, локус, стиль, інтертекстуальні зв'язки тощо) за межами існуючих національних, художніх, естетичних традицій як «вродженої», так і набутої культур. Тому дослідження подібних феноменів стає центральним завданням порівняльного літературознавства у його планетарно-визначеному масштабі.

Доробок сіно-американської літератури насамперед має розглядатися як сукупність текстів, об'єднаних національно-формуючими темами, з притаманними мовними стратегіями та формальними рисами на тлі історичної динаміки, що пояснюють її різноманітний характер. Сучасне західне літературознавство тяжіє до розглядання сіно-американської літератури у рамках масивного азійсько-американського канону, що на сьогодні становить окреме і самостійне поле для досліджень. Компаративні дослідження сіно-американської літератури, як наслідок, здебільшого зосереджувались на порівнянні гібридних літератур у рамках самого канону з метою його формування та визначення. Згідно з новими тенденціями у світовому літературознавстві, коли гібридна література перестає бути знаком мультикультуралізму і переходить на якісно вищий рівень транскультурного простору, назріває необхідність до дослідження сіно-американської літератури з точки зору її унікальної поетики та художніх засобів. Оскільки, за визначенням В. Жирмунського, головною передумовою порівняльно-історичного дослідження різних літератур є ідея єдності та закономірності спільного процесу соціально-історичного розвитку людства, назріває необхідність до порівняння сіно-американської літератури зі світовою літературою з метою встановлення закономірностей літературних явищ сучасної епохи глобалізації.

На сьогодні загальноприйнятне коло сіно-американської літератури охоплює твори Максін Хонг Кінгстон, Френка Чіна, Терези Ча, Девіда Генрі Хуана, Емі Тан, Суй Сін Фа, Аделайн Йен-Ма, Анчі Мін, Джейд Сноу-Вонг та ін. Теоретичні перетини і компаративні підходи є найбільш функціональними критичними засобами до дослідження сіно-американської літератури та її виокремлення із загального азійсько-американського дискурсу. Основним вектором для досліджень вважаємо розгляд сіно-американських авторів з точки зору глобальних, транснаціональних студій.

Позначення «через-дефіс» у визначенні широкого масиву американської літератури, створеної письменниками китайського походження, ми використовуємо умовно, враховуючи «механічність» цього терміна, що відкидається як самими письменниками, зокрема Емі Тан та Максін Хонг Кінгстон, так і теоретиками (Лайза Лоув, Лінда Хатчен, Сазан Коші, Е.Д. Хантлі, Шен-мей Ма, Гарольд Блум, Бела Адамс, Росіо Девіс). В англійському варіанті ця відмова проявляється у зникненні написання через дефіс терміна «Chinese American», що граматично не може реалізуватися в українській та російській мовах. Подібна відмова від маркерів «hyphenated» у визначенні літератури або автора висвітлює новий підхід у вивченні складних транснаціональних явищ культури, якого прагнули самі письменники китайського походження, називаючи свої твори «інтернаціональними» (американці Емі Тан, Френк Чін, Девід Генрі Хуан, француз Гао Сін Цзянь та ін.).

Транскультурацію, як важливу естетичну ознаку сучасної сіно-американської літератури, відзначають як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники. Так, професор В.І. Ліпіна у статті «The Transcultural as New Aesthetic Category of Contemporary Literature» вдається до тлу-

мачення творчості «інтернаціональних письменників» Казуо Ішігуро, Френка Чіна, Емі Тан, Тодда Шімода, Чжоя Кагави у рамках транскультурної естетики.

Важливим аспектом сіно-американської літератури вважаємо її транзитивність, що на думку дослідників Е. Маральд та Д. Куккіолетта є показником транскультурації. Е. Маральд аналізує прояви інтеркультурності та транскультурації у гібридних літературах та доходить висновку, що транскультурна література «розглядає досвід перетину культурних бар'єрів як дещо особливе ... і висловлює фактичний досвід міграції», тоді як інтеркультурна література «передає бачення полікультурної інтеграції як значущого розвитку» [7, с. 87]. Д. Куккіолетта вважає обидва явища логічно пов'язаними: інтеркультуралізм – це взаємодія культур, що є важливим наслідком перетину кордонів (транскультурація). Таким чином, транзитивність як властивість сіно-американської літератури охоплює фактичний досвід міграції для авторів-іммігрантів у першому поколінні – Лін Ютханг (林语堂), романістів Ю. Ліхуа (於梨華) і Жон Хон (容闕) – та культурну амбівалентність письменників китайського походження, народжених у США – Максін Хонг Кінгстон, Френк Чін, Тереза Ча, Девід Генрі Хуан, Емі Тан, Суй Сін Фа, Аделайн Йен-Ма, Анчі Мін, Джейд Сноу-Вонг та ін. Сіно-американські транскультурні автори намагаються художньо висвітлити досвід «заселення» перехресть культур, досягнути бікультурні / мультикультурні простори та відобразити конфронтацію різних культурних дискурсів. Та у широкому загалі вони, маючи фактичний досвід перетину культурних бар'єрів та усвідомлення своєї багатоскладової спадщини, доводять висновку, що можуть практично застосувати цей досвід.

Створення літератури на теренах багатонаціональних держав, якими на сьогодні є Сполучені Штати, Канада, Росія, Великобританія, Франція, Нова Зеландія, Австралія, є передумовою виникнення транскультурних літератур. Аналізуючи транскультурний простір сучасної літератури у Канаді в есе «A Crypto-Ethnic Confession», Лінда Хатчен особливу увагу приділяє культурному обміну у полікультурному суспільстві, що стає наслідком прагнення транскультурації до перетину і стирання кордонів, зумовлених мультикультурною політикою. Дослідниця називає концепцію «взаємопоширення між двома та більше культурними традиціями» найбільш плідним зображенням транскультурної ситуації [8]. Схожої думки доходить дослідниця Ж.В. Бурцева, доводячи транскультурний характер якутської російськомовної літератури на теренах полікультурної Росії у праці «Транскультурная модель якутской русскоязычной литературы: художественно-эстетические особенности». При виявленні специфіки творчості письменників Якутії дослідниця доводить, що «в умовах унікального розташування між різними культурами існує необхідність звести їх елементи до системної цілісності ... цей процес виражається не у простій механіці поєднання різних культурних голосів, але у складному формуванні нової форми світогляду, художнім продуктом якої є феномен транскультурної літератури» [9]. Полікультурність держави спонукає до аналізу сіно-американської літератури, створеної на теренах країни, з точки зору «транскультурної чутливості» у творах сіно-американських письменників.

У Сполучених Штатах Америки, як і в будь-якій іншій країні сьогодення, культури взаємно проникають одна в одну, створюючи простір і можливості для виникнення транскультурних ідентичностей. Л.Л. Чен у праці «Writing Chinese: Reshaping Chinese Cultural Identity» проводить комплексне компаративне дослідження китайської культурної ідентичності на теренах материкового Китаю, у Гонконзі, Тайвані та в діаспорі. Дослідник пропонує «застосування естетики гібридності ... для встановлення нової парадигми визначення культурної ідентичності» [10, с. 8]. Гібридна ідентичність сіно-американців, на думку Л.Л. Чена, базується на принципі ствердження/заперечення «китайськості» (dis/claiming Chineseness) [10, с. 6]. Таким чином, гібридна ідентичність та її репрезентація у сіно-американській літературі стає предметом пильної уваги багатьох критиків. Ґрунтового дослідження проблема набуває у праці російської дослідниці Є.М. Бутеніної «Гібридная идентичность как литературная проблема: на материале китайско-американской женской прозы XX века». Шляхом виявлення засобів репрезентації гібридної свідомості у художньому тексті, звертаючись до таких сіно-американських письменниць, як Едіт Мод Ітон, Дайана Чан, Максін Хонг Кінгстон, Емі Тан та Гіш Джен, дослідниця доводить актуальність проблеми гібридної ідентичності для дискурсу сіно-американської літератури.

Теорія культурної гібридності, що породжує «позадомність», у якій існує сучасний індивід, впливового постколоніального критика Хомі Бхабхи містить основи трактування культурної гібридності як транскультурного феномену [11, с. 212–217]. У праці «The Location of Culture» Хомі Бхабха стверджує, що світову літературу необхідно розглядати через призму таких загальних тем, як історична травма, рабство, геноцид, вигнання, втрата культурної ідентичності. При цьому «культурна відмінність» проявляється у «змішаному та розколотому гібридному тексті» [11, с. 85]. Таким чином, гібридна ідентичність стає одним із центральних принципів будувannya художнього тексту у світлі транскультури.

Висвітлення проблематики ідентичності, вочевидь, є однією з ключових проблем сіно-американської літературної критики. Проблемаам монокультурної, полікультурної, китайсько-американської, американо-китайської, гібридної, «текучої», подвійної ідентичностей присвячено багато праць як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Дослідниця М.В. Тлостанова зауважує, що сучасне мультикультурне багатоголосся Сполучених Штатів у проблемі трактування ідентичності ввело різке велику кількість нових явищ та імен, але в результаті повернулося до витоків літературної критики, виділивши у розумінні ідентичності не групове, а особистісне начало. Визначення та створення літературних варіантів ідентичностей на матеріалі фрагментарної культури сучасної Америки, на думку М.В. Тлостанової, є практично нездійсненим та потенційно незавершеним питанням, що, однак, не зупиняє авторів у їх постійних спробах знову і знову визначати своє місце у світі.

Новий, транскультурний, вектор трактування ідентичності у глобальному світі відзначає Дебора Л. Медсен у праці «Artefact, Commodity, Fetish: The Aesthetic Turn in Chinese American Literary Study». Дослідниця зауважує, що сприйняття художніх творів сіно-американської літератури не може розцінюватися як естетичний артефакт, до поки ці твори будуть ототожнюватися із поняттями «азіатсько-американськості» або «сіно-американськості» («Asian American-ness» or «Chinese American-ness» [12, с. 187]). Марність подібних спроб зумовлюється дедалі більш невизначеними категоріями цих ідентичностей під впливом сучасної глобалізації. Вчена трактує феномен транскультурації у світлі постструктуралістських та постмодерністських теорій, підкреслюючи притаманну їй рису «невизначеності» (indeterminacy), термін, введений І. Хасаном для характеристики «постмодерністської чутливості», що уникає однозначних виражень. Новий транскультурний вектор естетики сіно-американської літератури Дебора Л. Медсен разом із Г. Марчіано, Гао Цзяньпіном бачить у зображенні транскультурних ідентичностей у творах американських письменників китайського походження (зокрема Гіш Джен та Емі Тан). Транскультурний простір, у якому розташовані і текст, і читач, на думку дослідниці, пропонує більш широке поле дослідження процесів творення та споживання «китайськості» у романах згаданих письменниць. «Китайськість» (Chineseness) у транскультурному контексті трактується дослідницею як «відмінність» (difference), що виступає новою ціннісною категорією сіно-американської літератури. Дослідниця відходить від розгляду «китайськості» з точки зору європейського орієнталізму та вводить новий ракурс вивчення, слідуючи постструктуралістським установкам. «Китайськість» перестає розумітися як екзотика, а розглядається у планетарно-гуманістичному вимірі ціннісних відмінностей. Точку зору дослідниці доречно порівняти із теорією Ж. Дерріда, для якого ядром сущого є не «сутність», а «différance». Таким чином, естетичні принципи транскультурного, втілені у творчості сіно-американських письменників, стають предметом вивчення у дослідженнях ідентичності, художніх особливостей та проблематики творів сіно-американських письменників. Це надає можливість розглянути постать окремого письменника як митця в епоху глобальності, «інтернаціонального письменника», позбувшись характерних для дискурсу мультикультуралізму визначень «сіно-американська» або «азіатсько-американська» література, і розглянути «китайськість» у творах сіно-американських письменників як ціннісно-естетичну категорію.

Важливим питанням залишається розробка певних маркерів, що визначатимуть транскультуральність як ознаку художнього твору. Транскультурна література як феномен глобального порядку у багатьох випадках розглядається крізь призму мови, на якій твориться. На думку багатьох дослідників, потенційно транскультурний текст передбачає його доступність широкому колу читачів. Праці А. Ападураї, С. Гіканді та П. Джея концентруються на проблемі тлумачення «літератури англійською» (literature in English), на відміну від на-

ціональної англійської літератури, як поширеного феномену сучасності та як структурної ланки текстурального аналізу, що має забарвлення глобалізації. Пол Джей навіть припускає, що «ми є свідками «постнаціональної фази» літератури англійською, впровадженої у коло досліджень космополітичними письменниками та письменниками у діаспорі» [13, с. 33]. Схожій думки дотримується і російська дослідниця М. Тлостанова, говорячи що англійська ніби втрачає свою національну належність, виступаючи мовою глобалізації, *lingua franca*, сучасного світу. Н. Висоцька у статті «Транскультура или культура в транс?» підкреслює, що використання новими гібридними літературами англійської мови свідчить про зростаючу прірву між локальним та глобальним, оскільки часто є недоступною для її героїв, але разом із тим знаменує появу нової транскультурної, тобто доступнішої ще більшому колу читачів, літератури. Ж.В. Бурцева, говорячи про транскультурну модель якутської прози, вирішального значення надає саме мові. На думку дослідниці, російська мова виступає транскультурним простором для творчості письменників Азербайджану, Узбекистану, Абхазії, Адигеї, Мордовії. Таким чином, англійська мова, якою твориться сіно-американська література, розцінюється нами як своєрідний компонент у творенні художнього твору у світлі транскультурації.

Вище названі особливості є характерними для сіно-американської літератури у транскультурному просторі сучасної глобалізації. Однак творчість окремого письменника у рамках сіно-американського канону залишається оригінальною і самобутньою, що спонукає до дослідження його творчості з точки зору наявності «естетики транскультурного» – саме так науковці визначають комплекс художньо-естетичних маркерів, характерних для мистецтва сучасності в цілому. Центром дослідження обирається простір свідомості транскультурних письменників, аналіз образів нового рівня існування людини у світі, співвідношення загальнолюдського і локального у художньому світі творів, орієнтація на різноманітність духовного життя людства.

Список використаної літератури

1. Тлостанова М.В. Постсоветская литература и эстетика транскультурации. Жить ни когда, писать ниоткуда / М.В. Тлостанова. – М.: УРСС, 2004. – 416 с.
2. Hutcheon L. Rethinking Literary History: A Dialogue on Theory / L. Hutcheon. – USA: Oxford University Press, 2002. – 232 p.
3. Said E.W. Culture and Imperialism / E.W. Said. – New York: Alfred A. Knopf, 1994. – 379 p.
4. Pratt M.L. Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation / M.L. Pratt. – London and New York: Routledge, 2007. – 296 p.
5. Berry E. Transcultural Experiments: Russian and American Models of Creative Communication / E. Berry, M. Epstein. – New York: St. Martin's Press, 1999. – 338 p.
6. Tlostanova M. The Sublime of Globalization? Sketches on Transcultural Subjectivity and Aesthetics / M. Tlostanova. – Moscow: Editorial URSS, 2005. – 264 p.
7. Marald E. In Transit: Aspects of Transculturalism in Janice Kulyk Keefer's Travels / E. Marald. – Umea: Umea University, 1996. – 182 p.
8. Hutcheon L. A Crypto-Ethnic Confession / L. Hutcheon. – Режим доступу: <http://www.athabascau.ca/cll/writers/english/writers/lhutcheon/confession.php>
9. Бурцева Ж.В. Транскультурная модель якутской русскоязычной литературы: художественно-эстетические особенности: автореф. [Электронный ресурс] / Ж.В. Бурцева. – Режим доступа: www.ysu.ru/avtoreferat/bursevazv.doc
10. Chen L.L. Writing Chinese: Reshaping Chinese Cultural Identity / L.L. Chen. – NY: Palgrave Macmillan, 2006. – 222 p.
11. Bhabha H.K. The Location of Culture / H.K. Bhabha. – London: Routledge, 1994. – 408 p.
12. Madsen D.L. Artefact, Commodity, Fetish: The Aesthetic Turn in Chinese American Literary Study / Querying the Genealogy: Comparative and Transnational Studies in Chinese American Literature / D.L. Madsen. – Shanghai: Yi Wen Chu Ban She, 2006. – P.185–197
13. Jay P. Beyond Discipline? Globalization and the Future of English / P. Jay. – PMLA. – Vol. 116. – No. 1. – P. 32–47.

В данной статье тематизируется и разрабатывается актуальная для компаративистов проблема преодоления разделенности Востока и Запада в сино-американской литературе. Рассматривается новый, транскультурный, вектор исследования и теоретизации сино-американской литературы в современном литературоведении.

Ключевые слова: транскультура, транскультурация, транзитивность, транскультурная идентичность, китайскость.

The paper focuses on the problem that has recently become one of the most urgent for comparatists: negotiation on East-West dichotomies in Chinese American literature. The main emphasis is laid on transcultural approach as new trans-national phenomenon, applied to theorizing of Chinese American literature in modern literary criticism.

Key words: transculture, transculturation, transitivity, transcultural identity, Chineseness.

Надійшло до редакції 8.06.2012.